

Коваленко Є. К.,
студ. гр. ОіА,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка.
Науковий керівник – Засадний Б.А.,
к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту

ЕФЕКТИВНІСТЬ КОНТРОЛЮ АМОРТИЗАЦІЙНИХ ВІДРАХУВАНЬ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВОМ

Політика управління підприємством є частиною його загальної фінансової стратегії, що полягає в забезпеченні своєчасного відновлення і високої ефективності використання основних засобів та інших необоротних активів у процесі їхнього використання [1, с. 25]. Важливим заходом для удосконалення проведення амортизаційних відрахувань є контроль за їхнім використанням, який полягає в розробленні системи заходів, спрямованих на підвищення коефіцієнтів рентабельності й виробничої віддачі основних засобів та інших необоротних активів підприємства [2, с. 135]. На основі контрольної інформації визначаються резерви ефективного використання основних засобів та інших необоротних активів – зниження потреби в них за рахунок підвищення коефіцієнтів їхнього використання в часі й за потужністю, оскільки між цими двома показниками існує зворотна залежність [3, с. 28].

Контроль за ефективним використанням основних засобів та необоротних активів можна розглядати як захід щодо скорочення потреби в обсязі їхнього фінансування і підвищення темпів економічного розвитку підприємства за рахунок раціонального використання власних фінансових ресурсів [4, с. 5].

Процес внутрішнього контролю амортизаційних відрахувань можна представити за такими етапами. Внутрішній контроль амортизаційних відрахувань передбачає дві форми: внутрішню та структурно-функціональну форму [5, с. 10]. Вибір форми контролю залежить від таких чинників: видів та обсягів діяльності; доцільності охоплення контролем різних сторін діяльності; ставлення керівників підприємства до контролю. Такий підхід дозволяє побудувати раціональну систему контролю амортизаційних відрахувань, що дає можливість, по-перше, сформувати ефективну амортизаційну політику підприємства; по-друге, своєчасно виявляти резерви ефективності використання основних засобів та інших необоротних активів [6, с. 21].

Для удосконалення управління підприємством, ведення бухгалтерського обліку і проведення аналізу його фінансового стану необхідно використовувати сучасні технічні засоби побудови різноманітних інформаційних систем, а також проводити докорінну реконструкцію технічної та інформаційної бази підприємства на основі впровадження автоматизованої системи обліку, до складу якої входять автоматизовані робочі місця бухгалтера [7, с. 134-136]. Вимогам сьогодення найбільше відповідає автоматизована форма обліку, яка орієнтується на широке використання персональних електронно-обчислювальних машин і на їхній основі створення та функціонування автоматизованого робочого місця бухгалтера із обліку основних засобів та необоротних активів.

Застосування комп'ютерної техніки вносить певні зміни до організації бухгалтерського обліку, за чого обчислювальна техніка з допоміжного засобу перетворюється на визначний чинник організації обліку, змінюючи не тільки його форму, а й зміст. Це зумовлено тим, що змінюються способи оброблення інформації, за яких забезпечується різна швидкість надання звітної інформації, що сприяє раціональній організації облікових даних та передачею за всіма напрямками [8, с. 49].

Спеціалізовані бухгалтерські програми дозволяють: складати оборотну відомість і баланс у будь-який момент часу за будь-якої кількості впроваджених господарських операцій. Це надає можливість у процесі обліку складати кілька проміжних оборотних

відомостей для визначення собівартості продукції з урахуванням незавершеного виробництва, обороту з реалізації, прибутку, окремих податків тощо; у будь-який момент часу коригувати впроваджені операції: змінювати суму, дату, зміст і коментарі; доповнювати журнал операцій новими операціями в будь-якому місці та порядку; цілком та безслідно знищувати будь-які операції; будувати різноманітні звіти на підставі журналу операцій.

Переважна більшість підприємств практично не використовує нараховані амортизаційні відрахування на відновлення і розширення виробництва, тому щороку зростає невідповідність між реальним зносом та фінансовими можливостями відновлення основних засобів та інших необоротних активів, що призводить до погіршення фінансового стану підприємства [9, с. 205]. У зв'язку з цим керівництву підприємства доцільно комплексно оцінювати вплив обраного методу на розмір амортизаційних відрахувань та, як наслідок, на грошовий потік і прибуток підприємства [10, с. 154-157].

Відбувається спрощення процесу розрахунків амортизаційних відрахувань завдяки впровадження відносних показників, що дає можливість для кожного застосованого методу амортизаційних відрахувань в межах встановлених підприємством термінів експлуатації основних засобів та інших необоротних активів різних груп визначити: розміри залишкової вартості та накопичених амортизаційних відрахувань; кількість звітних періодів, які потрібні для нарахування першої половини вартості амортизаційних відрахувань; за заданим розміром залишкової вартості або накопичених амортизаційних відрахувань – кількість звітних періодів тощо.

Для методів нарахування амортизаційних відрахувань можлива автоматизація механізму їхнього нарахування всіма методами та вибір найоптимальнішого. Ця методика може бути запропонована для застосування на підприємствах усіх форм власності різних галузей України, що дає змогу швидко у будь-який момент часу приймати обґрунтоване управлінське рішення щодо вибору методу нарахування амортизаційних відрахувань, накопичувати амортизаційні відрахування, щоб потім ефективно їх використовувати за певними напрямками.

Література

1. Дрозд І. К. *Бухгалтерський облік та внутрішній державний аудит за міжнародними стандартами: навч. посіб.* / І. К. Дрозд, О.О. Чечуліна. – К.: УАЗБА, 2009. – ч. II. – 312 с.
2. Дрозд І. К. *Контроль економічних систем* І. К. Дрозд. – К.: Імекс, 2004. – 315 с.
3. Бондарь А. Б. *К вопросу оценки основных средств предприятия в бухгалтерском учете* / А. Б. Бондарь // *Бух. учет и аудит.* – 2005. – № 3. – С.23–28.
4. Бурцев В. В. *Управленческий контроль как система* / В. В. Бурцев // *Антикризисный менеджмент.* – 2006. – № 4. – С. 3–7.
5. Голов С. П. *Концепції амортизації та їх вплив на облік і управління в сучасних умовах* / С. П. Голов // *Бух. облік і аудит.* – 2004. – № 8. – С. 9–15.
6. Александровский Т. *Внутренний контроль – путь к успешному развитию предприятия* / Т. Александровский // *Антикризисный к-т.* – 2006. – № 12. – С. 21–24.
7. Приймак В. М. *Прийняття управлінських рішень: навч. посіб.* / В. М. Приймак. – К.: Атіка, 2008. – 240 с.
8. Герасименко С. С. *Контролінг: навч. посіб.* / С. С. Герасименко, О. А. Чуприна, К. С. Чуприна. – К.: НАУ, 2009. – 120 с.
9. Мельник Т. Г. *Облік та аудит діяльності бюджетних установ: навч. посіб.* / Т. Г. Мельник. – К.: Кондор, 2008. – 415 с.
10. Ловінська Л. Г. *Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: монографія* / Л. Г. Ловінська, В. Г. Швець. – К.: ІМА прес, – 2007. – 204 с.